

(דף ד' ע"א) וְכָתִיב, (שמות ל"ח) וַיַּעַשׂ אֶת הַפִּיזוֹר נְחֹשֶׁת וְאֶת פָּנּוֹ נְחֹשֶׁת בְּמִרְאֹת הַצּוֹבְאוֹת. מִפְּנֵי מַה זָכוּ נָשִׁין לְהָאֵי, בְּגִין דְּאִסְתְּמָרוּ גְרַמְיֵיהוּ בְּגִלּוֹתָא דְּמַצְרַיִם, דְּלָבָתַר דְּאִתְדַכְיִין הוּוּ אֲתִיזִין מִתְקַשְׁטִין וּמִסְתַּכְּלִין בְּמִרְאָה בְּבַעֲלֵיהוֹן, וּמַעֲזָרִין לוֹן בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה.

מִבֵּית אֵל נִכְרָה, וְכָתִיב, (שמות י"ב) יָצְאוּ כָל צְבָאוֹת ה' וְגו'. וְכָתִיב (תהלים קכ"ב) שְׁבֹטֵי יְהוָה עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל. עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל וְהָאֵי. וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁבֹטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְאֵי תִימָא וְהָא כְּתִיב וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרַיִם. הָא וְהָא חַד הָוּה, וּפְרַסְמוֹ קָרָא, וְכָתִיב, (ויקרא כ"ד) וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרַיִם וְגו' וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלֹמִית בֵּית דְּבָרֵי לְמִטְּחָה דָּן. פְּרִיָּה וּרְבִיָּה וְכָתִיב, (שמות א') וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וְגו'. וּמִכָּל הֵי אִסְתְּמָרוּ יִשְׂרָאֵל. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָאלוּ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִפְקוּ, הָדָא הוּא דְּכָתִיב וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֲזִילֵי בְּאִזְרָחָא, עַד דְּהוּוּ אֲזִילֵי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי יוֹסִי, אֶפְתַּח פּוּמְדָה, וַיִּנְהַרוֹן מִיְלָדָה אָמַר לֵיהּ נִיחָא קַמִּיהּ דְּמַר, דְּאֲשָׁאֵל מַלְּהָ חֲדָא דְּקִשְׁיָא לִי, הָא שְׁמַעְנָא מְבוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּהָוָה אָמַר, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא. כָּל אִינוּן חִילִין וּמִשְׁרַיִין דְּהוּוּ נְחִתִּין לְגִלּוֹתָא בְּהַדִּי יַעֲקֹב, וְכָתִיב, אֶת יַעֲקֹב. מַהוּ דְּכָתִיב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. אָמַר לֵיהּ, וְהָא הֵכִי הוּא. אֵלֶּה הָא תְּנִינִן, כָּל דְּמִקְבֵּל מֵאַחֲרָא, אִיהוּ בֵּיתָא מַהוּוּ דְּיַהֲיִב, וְעַל דָּא אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (מלכים א', ט') וַיְהִי כְּבָלוֹת שְׁלֹמֹה לְבָנוֹת אֶת בֵּית ה' וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְגו'. וְכִי כִינִן דְּאָמַר אֶת בֵּית ה', מַהוּ וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ, אִי בְּגִין שְׁלֹמֹה אֲתַמַּר, לָאוּ הֵכִי, אֵלֶּה אֶת בֵּית ה' דָּא בֵּית הַמֶּקְדָּשׁ, וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ דָּא קַדְשׁ הַקְּדוּשִׁים.

בֵּית ה' דְּאִיהוּ בֵּית הַמֶּקְדָּשׁ פְּגוּן: עֲזוּרוֹת וְלִשְׁכוֹת וּבֵית הָאֱוִלָּם וְהַדְּבִיר, דָּא בֵּית הַמֶּקְדָּשׁ, וְהָאֵי אֲקָרִי בֵּית ה'. בֵּית הַמֶּלֶךְ: דָּא קַדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, דְּאִיהוּ פְּנִימָא דְּכִלְאָה, הַמֶּלֶךְ סְתָם. מְלָךְ דָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ מְלָךְ עֲלָאָה, אִיהוּ נוֹקְבָא לְגַבִּי נְקוּדָה עֲלָאָה, סְתִימָא דְּכִלְאָה. וְאֵף עַל גַּב דְּאִיהוּ נוֹקְבָא, אִיהוּ דְּכוּרָא לְגַבִּי מְלָךְ דְּלִתְתָּא, וּבְגִין כֵּךְ פְּלָא כְּגוּוֹנָא דָּא וְעַל דָּא, תַּתְּאִי, בְּרִזָּא דָּא כְּתִיב בְּהוּ, אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ.

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת, רַבִּי (אֶלְעָזָר) יוֹסִי פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ד') גֵּן נְעוּל אַחֲתִי כִלְה גַל נְעוּל מַעֲיָן חֲתוּם. גֵּן נְעוּל: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שְׁהִיא גֵן נְעוּל. דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה תְּגַן תְּזַה צְרִיךְ לְשְׁמוֹר, לְעֵדוֹר, וְלַהֲשָׁקוֹת, וְלִזְמוּר. כֵּךְ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, צְרִיכָה לְעֵדוֹר, וְלִשְׁמוֹר, וְלַהֲשָׁקוֹת, וְלִזְמוּר, וּנְקָרָא תְּגַן, וּנְקָרָא כְּרָם, מַה הַכְּרָם תְּזַה צְרִיךְ לְעֵדוֹר וְלַהֲשָׁקוֹת וְלִזְמוּר וְלַחֲפוּר, כֵּךְ יִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְּכָתִיב, (ישעיה ה') כִּי כָרַם ה' צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְכָתִיב, (ישעיה ה') וַיַּעֲזָקוּהוּ וַיִּסְקְלֻהוּ וְגו'.

תוספתא

מתניתין: אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲנִי פִתְחִין עֵינָנָא חֲמָאן, גְּלַגְלִי רְתִיבְתָא קַדִּישָׁתָא נְטִלִין בְּמַטְלָנִי,
וְקַל שִׁירְתָא בְּסִימָא לְאוּדְנִין, יָאֵה לְלַבָּא, סְלָקָא וְנַחְתָּא, אֲזֵלָא וְלֹא נְטִלָא, מְזַדְעִזְעִין אֶלְפִין,
וְרַבּוּא רַבְבִּין וּפְתַחִין שִׁירְתָא מְלָרַע לְעֵילָא.

לְקַל נְעִימוּתָא הָהוּא, קְיָיִמִין מָאן דְקָיָיִמִין, וּמְתַפְנְפִין בְּכַנּוּפֵיָא לְסַטְרָא דִימִינָא, אַרְבַּע מָאֵה
וּחֲמִשִּׁין אֶלְפִין מְאָרִי דְעֵינִין. חֲמָאן וְלֹא חֲמָאן, קְיָיִמִין בְּקִיּוּמֵיהוֹן. תְּרִין סַטְרִין אַחֲרָנִין אַתְחַוּוּרִין
(ס"א אַתְחַוּוּרִין) בְּגִינֵיהוֹן. וְלְסַטְרָא דְשְׂמָאֵלָא מְאֵתָן וּחֲמִשִּׁין אֶלְפִין.

אֵינּוֹן מְאָרִיהוֹן דִּיבְבָא, מִיבְבִין וּמִיְלָלִין מְאֵתֵר בֵּית מוֹתְבֵיהוֹן, פִּתְחִין בְּדִינָא וּמְסִימִין בְּדִינָא.
מִיבְבִין תְּנִינּוֹת, וְדִינָא יְתִיב, וְסַפְרִין פִּתְיָחוּ. בֵּיה שְׁעָתָא, סְלִיק מְאָרִיָּה דִּינָא, דְקָאִים עֲלֵיהוֹן,
וְיָתִיב בְּכוּרְסֵיָא דִּינָא, וְשִׁירְתָא אֲשַׁתְכַּה, עַד לֹא תִסְתֵּיִם דִּינָא סַחְרִין מְאָרִי דְעֵינִין דְלְסַטְרָא
יְמִינָא, וְעַמְהוֹן (ד' ט' ע"ב) תְּמַנִּיסֵר אֶלְפִין אַחֲרָנִין תְּקַעִין, וְלֹא מִיבְבִין וְלֹא מִיְלָלִין (ס"א לֹא מִיְלָלִין וְלֹא
מִיבְבִין) פִּתְחִין שִׁירְתָא, מְזַדְעִזְעִין מְאֵתָן וּחֲמִשִּׁין אֶלְפִין מְאָרִי דִיבְבָא.

תְּקַע תְּנִינּוֹת וְלֹא מִיבְבִין (ס"א וְלֹא מִיבְבִין וְלֹא מִיְלָלִין) נְטִיל פְּטְרוּנָא, מֵהָהוּא פְּרָסֵיָא וְיָתִיב בְּכוּרְסֵיָא
דְיוֹתְרָנוּתָא. בֵּיה זְמָנָא הָהוּ (נ"א הוּא) מְדַפֵּר שְׂמָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה רַבָּא, דְבַהֲהוּא שְׂמָא חַיִּים לְכָלָא.
פִּתַח וְאָמַר זְמָנָא חֲדָא יו"ד ה"א וי"ו ה"א (ס"א יו"ד ה"א ו"א יו"ד ה"א) כְּמָה דְאֵת אָמַר (שְׁמוֹת ל"ד) וַיִּקְרָא
בְּשֵׁם יְהוָה. פִּתְחִין כְּקַדְמִיתָא מְאָרִי גְלַגְלִי קַדִּישִׁין. וְאֶלְפִין, וְרַבּוּא רַבְבִּין, וְאֲמָרִי שִׁירְתָא,
מְשַׁבְּחִין וְאֲמָרִין, בְּרִידָא יִקְרָא דְה' מְאֵתֵר בֵּית שְׁכִינְתֵיהָ.

אֲתֵיָא הָהוּא גְנָתָא, דְהוֹת (נ"א דְאֵיהִי) טְמִירָא בְּמֵאֵתָן וּחֲמִשִּׁין עֲלָמִין, הוּא שְׁכִינְתָא יִקְרָא בְזִיזָה,
דְנַפִּיק מְזִיזָא לְזִיזָא, וְזִיזָה נְגִיד מְנִיָּה, לְאַרְבַּע סַטְרִין רִישִׁין, לְקַדְמָי (ס"א לְקִימָא), מֵהָהוּא זִיזָא נַפֵּק
(ס"א אַתְמַשְׁתָּה) לְכָלְהוּ דְאֵינּוֹן לְתַתָּא, וְהָיָא אֲקָרִי גְנָתָא דְעָדָן.

פִּתַח תְּנִינּוֹת הָהוּא סְבָא, פְּטְרוּנָא דְכָלָא וּמְדַפֵּר שְׂמִיָּה יו"ד ה"א ו"א יו"ד ה"א, וְכָלְהוּ פִתְחִי בְתִלְיִסֵר
מְכִילָן דְרַחֲמִין. מָאן חָמִי כָל אֶלְפִין תְּקִיפִין, רָאמִין דְרָאמִין, תְּקִיפִין דְתְּקִיפִין, רְתִיבִין קַדִּישִׁין,
וְשְׂמִיָּא, וְכָל חֵילָהוֹן, מְזַדְעִזְעִין וּמְתַחֲלָחֵלִין בְּאֵימָתָא סְגָא, מְשַׁבְּחִין שְׂמָא קַדִּישָׁא, וְאֲמָרִין שִׁירְתָא.
זְפִאִין אֵינּוֹן נְשַׁמְתָּהוֹן דְצַדִּיקֵיָא, דְאֵינּוֹן בְּהָהוּא עֵדֵנָא, וְיַדְעִין דָּא, עַל הָאִי אֵימָר (יִרְמִיָּה י') מִי
לֹא יִרְאֶה מְלָךְ הַגּוֹיִם כִּי לֶהֱ יָאֲתָהּ וְגו'. (ע"כ תוספתא)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כַּד נַחְתַּת שְׁכִינְתָא לְמַצְרַיִם, נַחְתַּת חָזָה חֲדָא, דְשְׂמֵיהּ יִשְׂרָאֵל, בְּדִיּוּקָנָא דְהָהוּא
סְבָא, וְאַרְבַּעִין וְתֵרִין שְׁמִשִּׁין קַדִּישִׁין עֲמִיָּה, וְכָל חַד וְחַד אֵת קַדִּישָׁא עֲמִיָּה, מְשַׁמָּא קַדִּישָׁא,
וְכָלְהוּ נַחְתָּן עִם יַעֲקֹב לְמַצְרַיִם, חֲדָא הוּא דְכְתִיב, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֵת
יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִמְשַׁמַּע דְקָאמַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן אֵת יַעֲקֹב, וְלֹא נֶאמַר אֵתוּ.

שָׂאֵל רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, (אָמַר לֵיה) פִּינִין דְשְׁמַעַת מְאֻבּוּדָא, פְּרֻשַׁת וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
בְּרָזָא עֲלָאָה, מָאִי קָאמַר אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ. אָמַר לֵיה, הָהוּא מְלָךְ דְהוּא אָמַר אַבָּא, אֵינּוֹן הוּוּ

מְלָאכִין עֲלָיִן, דְּאֵינֻן לְעִילָא עַל תְּתָאֵי מְנַהוֹן, הֵינֵנו דְּכְתִיב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ, וְהָכִי אָמַר אָבָא, כָּל אֵינֻן מְלָאכִין דְּבִדְרָגָא עֲלָאָה, אֶקְרוּן גּוֹבְרִין דְּיֻכְרִין, וְאֵינֻן דְּבִדְרָגָא תְּתָאָה מְנַהוֹן, אֲתֶקְרוּן (בְּיֻקְבְּתָא) בֵּית, דְּאֲתֶתָא נְיֻקְבָא דְּמֻקְבְּלָא מִן דְּכוּרָא.

רְבִי יִצְחָק הָוָה קָאִים קָמִיהּ דְּרְבִי אֶלְעָזָר בַּר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיהּ שְׂכִינְתָא נְחִתָּת לְמַצְרַיִם עִם יַעֲקֹב. אָמַר לִיהּ וְלֹא, וְהָא כְּתִיב (בְּרַאשִׁית מ"ו) אָנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ. אָמַר לִיהּ תָּא חַוִּי, שְׂכִינְתָא נְחִתָּת לְמַצְרַיִם אֶת יַעֲקֹב וְשִׁית מָאָה אֶלְפִין רְתִיכִין קְדִישִׁין (אֲחֶרְנִין) עִמָּהּ, וְהֵינֵנו דְּכְתִיב כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רְגְלֵי, תִּנְיָנָן שִׁית מָאָה אֶלְפִין רְתִיכִין קְדִישִׁין נְחִתָּנוּ עִם יַעֲקֹב לְמַצְרַיִם, וְכִלְהוּ סְלִיקוּ מִתְּמָן, כִּד נְפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמַּצְרַיִם. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שְׁמוֹת י"ב) וַיִּסְעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמֶסֶס סְפוֹתָה כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רְגְלֵי וְגו'. שֵׁשׁ מֵאוֹת לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת, כְּגוֹנוּנָא דְנֶפְקוּ אֶלִין, כִּד נְפְקוּ אֶלִין.

וְתָא חַוִּי רָזָא דְמַלְחָה, בְּעֶדְנָא דְנֶפְקוּ אֶלִין רְתִיכִין קְדִישִׁין, מִשְׁיִרְיָתָא קְדִישָׁתָא, חֲמוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּדְעוּ, דְּחָווּ מִתְּעַכְבִּין בְּגִינְיָהוֹן, וְכִלְהוּ בְּהִילוֹ דְעֶבְדוּ יִשְׂרָאֵל, בְּגִינְיָהוֹן הָוָה, וְהֵינֵנו דְכְתִיב, (שְׁמוֹת י"ב) וְלֹא יָכִלוּ לְהִתְמַהֲמַה, הָוָה לִיהּ לְמִימַר וְלֹא רָצוּ לְהִתְמַהֲמַה אֲבָל לֹא פְתִיב אֶלָּא וְלֹא יָכִלוּ. וְאֲתִידְעוּ (ס"י וְאִיתְגַּדַּע) מִפֶּשֶׁשׁ, דְּכִלְהוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל, הָווּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל דְרַקִּיעָא, וְהֵינֵנו דְכְתִיב, בְנֵי יִשְׂרָאֵל הִבָּאִים מִצְרַיִמָה אֶת יַעֲקֹב, וְעַל דָּא לֹא נֶאֱמַר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְנֵי יִשְׂרָאֵל הִבָּאִים מִצְרַיִמָה אֶתוּ, אֶלָּא וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְנֵי יִשְׂרָאֵל הִבָּאִים מִצְרַיִמָה אֶת יַעֲקֹב, הִבָּאִים מִצְרַיִמָה בְּקִדְמִיתָא וְעִם מִי, אֶת יַעֲקֹב.

אָמַר רְבִי יְהוּדָה, (נ"א רְבִי יִצְחָק נ"א רְבִי יוֹסִי) קַל וְחוֹמֶר, וּמָה כִּד אֲשַׁתְּזִיב יַעֲקֹב מִלְּבָן, פְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ל"ב) וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדֶרֶכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בוֹ מְלָאכֵי אֱלֹהִים. כִּד נְחִתָּ בְּגִלּוֹתָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר, אָנֹכִי אֶרֶד עִמָּךְ מִצְרַיִמָה,

